

ПРОУЧВАНЕ НА ОТНОШЕНИЕТО И МОТИВАЦИЯТА КЪМ СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА ПОДГОТОВКА ПРЕДИ МИСИЯ СРЕД ВОЕННИТЕ ПОЛИЦАИ

Петя Миланова¹, Йовко Йовков*²

¹Национална спортна академия „Васил Левски“, катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“, ²Министерство на отбраната

ORCID

Petia Milanova – <https://orcid.org/0000-0002-1140-9755>

Yovko Yovkov – <https://orcid.org/0000-0001-9172-9654>

РЕЗЮМЕ

Въведение: операциите по поддържане на мира се изпълняват в тежки условия и често са свързани с риск за живота на нашите военнослужещи. Спортната и физическата подготовка са неизменна част от ежедневието на военнослужещите преди и по време на мисия зад граница. Целта на настоящото изследване е да се направи проучване върху отношението, мотивацията и интересите на контингента от Военна полиция към занятията им по време на тяхната подготовка преди мисия. Методика: предмет на изследването са тренировъчните програми за въздействие върху психофизическата и специалната подготовка на военни полицаи преди участие в мисия. Изследвани са 49 служители от Военна полиция. За да разкрием интересувашите ни зависимости, използвахме анкетния метод. За обработка на получените резултати са използвани математико-статистически методи. Резултатите от направения анализ потвърждават необходимостта от увеличаване на часовете за физическа подготовка в седмичния план. Достатъчно голям брой от изследваните лица смятат, че физическата подготовка изгражда качества, необходими за специализираната им подготовка. Заключение: обучението в армията включва система от техники, тактики, процедури и стандарти, които позволяват на военнослужещите и подразделенията да определят, получават и практикуват необходимите умения. Обучението развива дисциплината, издръжливостта и сглобеността на подразделенията.

Ключови думи: бойни изкуства, Българска армия, бойна подготовка, техническа подготовка

STUDY OF ATTITUDE AND MOTIVATION FOR SPECIALIZED PRE-MISSION TRAINING AMONG MILITARY POLICE OFFICERS

Petia Milanova¹, Yovko Yovkov²

¹National Sports Academy “Vassil Levski”, Department of Heavy athletics, boxing, fencing and sport for all, ²Ministry of Defence

ABSTRACT

Introduction: Peacekeeping operations are carried out in difficult conditions and are often associated with a risk to the lives of our servicemen. Sports and physical training are an integral part of the daily lives of servicemen before and during a mission abroad. The purpose of this study is to study the attitude, motivation and interests of the contingent of military police to their exercises during their pre-mission training. Methodology: The subject of the study are the training programs for impact on the psycho-physical and special training of military police officers before participating in a mission. The study involved 49 military police officers. To reveal our addictions, we used the survey method. Mathematical and statistical methods are used to process the results obtained. The results of the analysis confirm the need to increase physical training hours in the weekly plan. A sufficiently large number of the persons surveyed believe that physical training builds the qualities necessary for their specialized training. Conclusion: Training in the army includes a system of techniques, tactics, procedures and standards that allow servicemen and units to identify, receive and practice the necessary skills. Training develops the discipline, durability and assembleness of the subdivisions.

Key words: martial arts, Bulgarian army, combat training, technical training

ВЪВЕДЕНИЕ

Операциите по поддържане на мира се изпълняват в тежки условия и често са свързани с риск за живота на нашите военнослужещи. Това изисква по-специализирана подготовка и придобиване на необходимите качества за изпълнение на дадена задача по време на мисия. Двумесечният курс на обучение, през който преминава всеки военен полицай, дава възможност за изграждане и подобряване на необходимите психически и физически качества. Системата за физическа подготовка има за цел да спомага за всеотранното и хармонично развитие и да осигури физическа годност на военнослужещите за бойна дейност. Физическите упражнения се изпълняват при строго спазване на хигиенните изисквания и активно използване на природните оздравителни фактори. Една от най-важните предпоставки за качествено изпълнение на поставените задачи, заедно с професионалните умения, е физическата дееспособност (Учебна програма, 2011). Тя се

определя от развитието на двигателните качества бързина, сила, издръжливост, ловкост и гъвкавост. Спортната и физическата подготовка са неизменна част от ежедневието на военнослужещите преди и по време на мисия зад граница (Програма за физическа подготовка и спорт в БА, 2010). По време на подготовката тренировъчните занятия са с различна насоченост. Това налага провеждането на анкетни проучвания с цел подобряване и усъвършенстване на програмите по физическа подготовка.

Физическата подготовка и спортът, заедно със специализираната подготовка, са насочени към формиране на навици и умения за справяне с критични ситуации, възникващи по време на изпълнение на служебните задължения на служителите от Военна полиция (Георгиев, Петров, 2008). Изпълнението на професионалната дейност поставя все по-високи изисквания към годността и готовността на служителите (Ръководство по физическа подготовка и организиране на спортната дейност във Въоръжените сили на Република България, 2018).

ЦЕЛ

Целта на настоящото изследване е да се направи проучване върху отношението, мотивацията и интересите на контингента от Военна полиция към занятията им по време на тяхната подготовка преди мисия.

МЕТОДИКА

Настоящото изследване е проведено през 2019 г.

Предмет на изследването са тренировъчните програми за въздействие върху психо-физическата и специалната подготовка на военни полицаи преди участие в мисия.

Обект на изследването са основните признаци на физическото развитие.

Изследвани са 49 служители от Военна полиция от различни регионални служби, като 30 от тях се подготвят в момента, а останалите 19 са завърнали се от мисии в Афганистан, Босна и Херцеговина.

За да разкрием интересуващите ни зависимости, използвахме анкетния метод.

За обработка на получените резултати използвахме честотен анализ.

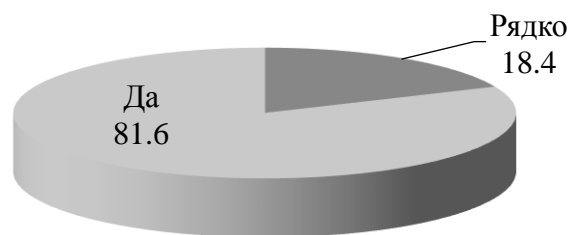
РЕЗУЛТАТИ

В Таблица 1 са представени резултатите от проведеното анкетно проучване в проценти и абсолютни стойности. На някои от въпросите сборът на процентите е повече от 100%, защото е възможен повече от 1 отговор.

Таблица 1. Резултати от анкетното проучване

№	ВЪПРОС	ОТГОВОР – брой	%
1	Спортувате ли?	1. Не – 0 2. Рядко – 9 3. Да – 40	0 18.4 81.6
2	Колко пъти седмично спортувате?	1. 1–2 пъти – 25 2. 3 пъти – 20 3. Повече от 3 пъти – 4	51 40.8 8.2
3	Как оценявате физическото си състояние?	1. Отлично – 7 2. Добро – 20 3. Удовлетворително – 19 4. Слабо – 3	14.3 40.8 38.8 6.1
4	По колко часа на седмица да се планира физическата подготовка (ФП)?	1. Както досега – 19 2. Да се увеличат с 2 часа – 25 3. Всеки ден по 2 часа – 5	38.8 51 10.2
5	Кои спортове според Вас се отразяват положително върху Вашата специализирана подготовка? (възможен е повече от 1 отговор)	1. Футбол – 29 2. Спортни игри – 16 3. Плуване – 8 4. Бойни изкуства (БИ) – 5 5. Тенис на корт – 6	59.2 32.6 16.3 10.2 12.2
6	Вашата оценка за обучението Ви по физическа и специална подготовка по време на курса?	1. Слаба – 0 2. Средна – 3 3. Добра – 12 4. Много добра – 25 5. Отлична – 9	0 6.1 24.5 51 18.4
7	Какво е отношението на Вашето семейство към участието Ви в мисия?	1. Отрицателно – 10 2. Няма отношение – 20 3. Положително – 19	20.4 40.8 38.8
8	Кои от включените в програмата учебни дисциплини са най-необходими за подготовката Ви за мисия? (възможен е повече от 1 отговор)	1. БИ – 13 2. Специална подготовка – 18 3. ФП – 10 4. Огнева подготовка – 7 5. Всички учебни дисциплини – 30	26.5 36.7 20.4 14.3 61.2
9	На коя дисциплина при обучението си давате по-голям приоритет? (възможен е повече от 1 отговор)	1. БИ – 17 2. Специална подготовка – 20 3. ФП – 8 4. Огнева подготовка – 14	34.7 40.8 16.3 28.6
10	Считате ли, че ФП изгражда качества, необходими за Вашата специализирана подготовка?	1. Не – 2 2. Донякъде – 7 3. Определено – 40	4.1 14.3 81.6
11	Доколко са съвместими задачите, които изпълнявате във ВП, и тези в задгранична мисия?	1. Несъвместими – 19 2. Изключително различни – 20 3. Приблизително съвместими – 10	38.8 40.8 20.4
12	Трябва ли да има организиран процес по ФП и спорт по време на мисия?	1. Не трябва – 1 2. Не мога да преценя – 7 3. Задължително – 41	2 14.3 83.7
13	Необходимо ли е усъвършенстване на специалното оборудване и техника за изпълнение на задачите?	1. Не – 11 2. Задоволително – 30 3. Да – 8	22.5 61.2 16.3
14	Според Вас достатъчно ли е времето за подготовка преди мисия зад граница?	1. Не – 10 2. Не мога да преценя – 0 3. Да – 39	20.4 0 79.6

На въпроса: „Спортувате ли?“, положително са отговорили 81.6% от анкетираните военни полицаи, 18.4% са дали отговор „рядко“, а неспортуващи няма (Фигура 1). Високият процент спортуващи показва едно добро отношение към спортните занимания.

Фигура 1. Отговори на въпроса: „Спортувате ли?“

На въпроса: „Колко пъти седмично спортувате“, 8.2% от служителите са отговорили, че спортуват повече от 3 пъти, 40.8% са отговорили, че спортуват 3 пъти седмично, и 51% отговарят 1–2 пъти.

От анкетираните лица 6.1% оценяват физическото си състояние като „слабо“, 38.8% като „удовлетворително“, 40.8% като „добро“ и 14.3 смятат, че физическото им състояние е „отлично“.

На въпроса: „По колко часа на седмица да се планира физическата подготовка (ФП)?“, 10.2% от анкетираните предлагат да се водят всекидневно по 2 часа, 51% предлагат да се увеличат с 2 часа, а 38.8% от служителите да се запазят както досега. Тези отговори потвърждават необходимостта от увеличаване на часовете за ФП в седмичния план.

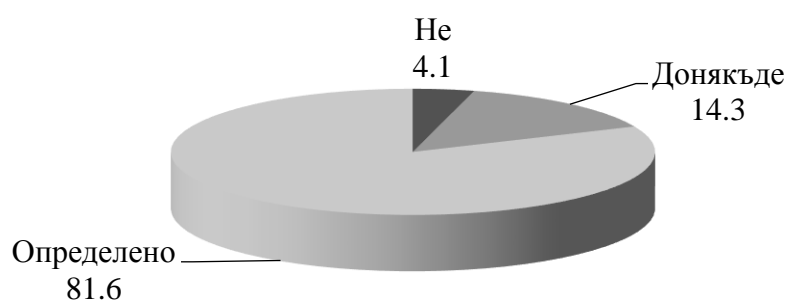
На въпроса: „Кои спортове според Вас се отразяват положително върху Вашата специализирана подготовка?“, класацията води футболът с 59.2%, след него се нареждат спортните игри с 32.6%, плуването с 16.3%, тенисът на корт с 12.2% и накрая бойните изкуства с 10.2%. Този въпрос дава възможност за повече от 1 отговор и затова сборът на процентите е по-голям от 100.

От изследваните лица нито едно не си дава слаба самооценка за обучението по физическа и специализирана подготовка. Най-голям процент от анкетираните се самооценяват с оценка „Много добра“ – 51%. „Добра“ оценка си дават 24.5%, „Отлична“ – 18.4% и само 6.1% оценяват обучението със „средна“ оценка.

На въпроса: „Кои от включените в програмата учебни дисциплини са най-необходими за подготовката Ви за мисия?“, 61.2% от анкетираните отбелязват, че всички дисциплини са необходими. От останалите отговори става видно, че 36.7% от изследваните лица смятат, че „специалната подготовка“ е най-необходима; 26.5% отбеляз-

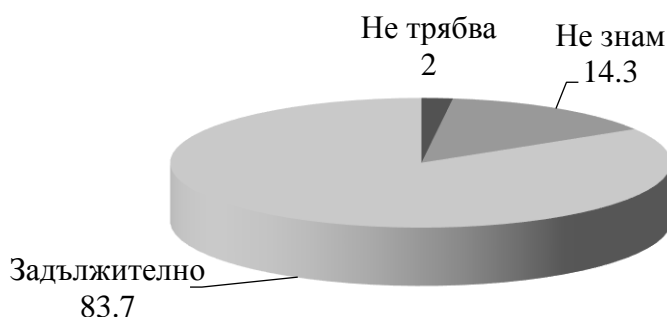
ват „бойните изкуства“; 20.4% – „физическата подготовка“ и 14.3% – „огневата подготовка“. И при този въпрос сборът на процентите е повече от 100%, защото е възможен повече от 1 отговор.

На въпроса: „Считате ли, че физическата подготовка изгражда качества, необходими за Вашата специализирана подготовка?“, 81% от служителите са посочили отговор „определено“, 14.3% са отговорили „донякъде“ и само 4.1% отбелязват, че физическата подготовка не изгражда качества, необходими за специализираната подготовка (Фигура 2).

Фигура 2. Отговори на въпроса: „Считате ли, че физическата подготовка изгражда качества, необходими за Вашата специализирана подготовка?“

На Фигура 3 са представени отговорите на въпроса: „Трябва ли да има организиран процес по физическа подготовка и спорт по време на мисия?“. По-голямата част от служителите (83.7%) са на мнение, че трябва да има такъв процес. Не могат да преценят дали е необходим 14.3% от изследваните лица, а само 2% са на мнение, че не е необходимо да има такъв организиран процес.

Фигура 3. Отговори на въпроса: „Трябва ли да има организиран процес по физическа подготовка и спорт по време на мисия?“

На въпроса: „Според Вас достатъчно ли е времето за подготовка преди мисия зад граница?“, 79.6% от служителите смятат, че планираните занимания са достатъчни, а 20.4% са на мнение, че периодът не е достатъчен.

ДИСКУСИЯ

Съвременните заплахи изискват военнослужещите да са с интелект, характер, високо мотивирани и обучени. Армията изисква гъвкави и адаптивни лидери, които да бъдат способни да се справят с предизвикателствата на пълния спектър от операции във времето на продължителни конфликти. Военните лидери трябва да бъдат:

Професионалисти в тяхната област;

Достатъчно гъвкави, за да действат в пълния спектър на конфликта;

Способни да действат в съвместни, многонационални, военни и цивилни организации (Узунов, 2011).

Обучението в армията включва система от техники, тактики, процедури и стандарти, които позволяват на военнослужещите и подразделенията да определят, получават и практикуват необходимите умения. Стандартите са количествени и качествени мерки и критерии, по които се анализират действията на подразделенията. Обучението развива дисциплината, издръжливостта и сглобеността на подразделенията (Станчев, 2003).

Опитът от последните операции демонстрира, че силите, обучавани само за настъпателни и отбранителни операции, не са способни да изпълняват задачи по възстановяване на стабилността в пълен обем. В съвременните условия командирите е необходимо да насочват обучението в две основни направления:

- подготовка на подразделенията за вероятните мисии;

- развиване на умения, които да позволяват подразделенията лесно и бързо да се адаптират към новите реалности (Станчев, 2002).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След направеното анкетно проучване и анализиране на резултатите можем да обобщим, че по-голямата част от изследваните служители от Военна полиция спортуват три пъти седмично, за да поддържат физическата си форма. Въпреки това 51% потвърждават необходимостта от увеличаване на часовете за физическа подготовка в седмичния план.

Достатъчно голям брой от изследваните лица са убедени в ползата от физическата подготовка, чрез която изграждат и поддържат на добро ниво двигателната си годност, която има водеща роля и в специализираната им подготовка.

Потвърждава се водещата роля на специалната, физическата и огневата подготовка при тренировъчните занимания на военните за участие в мисия.

ЛИТЕРАТУРА

Георгиев, П., Петров, Т. (2008). *Личната защита на полицая*. София, ISBN 978-954-394-006-6 // Georgiev, P., Petrov, T. (2008). *Lichnata zashtita na policaq*. Sofia, ISBN 978-954-394-006-6.

Програма за физическа подготовка и спорт в БА (2010). Военно издателство // Programa za fizicheska podgotovka i sport v BA (2010). Voенno izdatelstvo.

Ръководство по физическа подготовка и организиране на спортната дейност във въоръжените сили на Република България (2018). София // Rukovodstvo po fizicheska podgotovka i organizirane na sportnata deinost vuv vuorujenite sili na Republika Bulgaria (2018). Bulgaria Sofia.

Станчев, И. (2002). *Организация и тактика на задържане на въоръжени извършители на престъпления* // Stanchev, I. (2002). *Organizatiq i taktika na zadurjane na vuorijeni izvurshiteli na prestupleniq*.

Станчев, И. (2003). *Тактически действия при високорискови ситуации*. Военно издателство // Stanchev, I. (2003). *Takticheski deistviq pri visokoriskovi situacii*, Voенno izdatelstvo.

Узунов, Д. (2011) *Усъвършенстване на методика на обучение по БПТ*. Варна // Uzunov, D. (2011). *Usuvurshenstvane na metodika na obuchenie po BPT*. Varna.

Учебна програма (2011). Спорт – лична защита. ВСУ // Uchebna programa (2011). Sport – lichna zashtita. VSU.

Автор за кореспонденция:

Йовко Йовков

Министерство на отбраната

e-mail: bulgarianairforce@abv.bg